

[Hans Hedtoft.]

Retfærdssans og Fremsynethed. Vi gav den Gang Tilslutning til denne Udtalelse og de deri nedlagte Principper. Vi har aldrig svigtet dem; vi vil heller ikke gøre det i Dag, og vi vil ikke gøre det i Fremtiden.

Nu kom saa den anden Verdenskrig og dens Afslutning. Igen er der Tale om et sønderknust Tyskland — og denne Gang langt alvorligere end første Gang. Den Situation, det tyske Folk har bragt sig selv i, er forfærdelig: Kaos, Sult, Sygdom, Hjemløshed, kolossale økonomiske Byrder, Fremtiden sort og ubestemmelig, foreløbig uden faste Holdepunkter med Hensyn til politisk selvstændigt Liv. Mange Følelser raser i Dag gennem det tyske Folk: Desperation, Hævnlyst, Fortvivlelse, Raadvildhed, en Depression uden Lige.

Jeg minder med Vilje om dette, for den Stilling i Tyskland og blandt det tyske Folk bør ingen glemme at regne med i Dagens Situation. De varme Følelser, vi alle nærer for vore Landsmænd Syd for Grænsen, maa nødvendigvis parres med en nøgtern Erkendelse og med de alvorligste Bestræbelser for at finde den rette Balance i vor Politik. Hvad vi end foretager os, maa vi være klar over Rækkevidden af de Handlinger, vi gaar ud i, klar over hvert Løfte, vi giver, og over Konsekvenserne af det.

Der er efter min Mening ikke virkeligt Sammenligningsgrundlag mellem 1920 og 1946. Dengang havde man en § 5, ganske vist brutalt strøget af Preussen, men dog moralsk bestaaende og i Efteraaret 1918 anerkendt af den Tids tyske Ledere. Endvidere — og det er naturligvis det vigtigste og mest afgørende —, der var dengang Tale om en varig og gennem mange Aar klart konstateret dansk national Holdning. Den havde vist sig gennem alle Tider og var i den sidste Halvdel af de 56 Aars tyske Herredømme i stadig Stigen. Den viste sig politisk, den viste sig kulturelt, erhvervsmæssigt, kort sagt paa alle Omraader, og Afstemningen i 1920 viste det med al ønskelig Klarhed.

Problemet ligger i Dag efter min Mening helt anderledes. Det vilde være alt for farligt uden videre at godtage den Bølge af Danskhed, som nu gaar hen over Sydslesvig. Jeg kender visse Kredses Trang til, sikkert ud fra smukke og følelsesbetonede Motiver, uden videre at modtage denne Stemning, men jeg advarer herimod. I Vurderingen af den maa nødvendigvis, hvis man vil være nøgtern og redelig, indgaa Betragtninger over den nationale Stilling dernede i Tiden indtil Tysklands Kapitulaton i Fjor. Der

var et dansk Mindretal paa ca. 10 000 Mennesker. Det er rigtigt, at dette Mindretal navnlig under Nazismen havde meget onde Kaar, og at den nationale Indstilling sikkert ikke fuldt ud kunde give sig Udtryk. Det er sikkert ogsaa rigtigt, at de forfærdelige Oplevelser under Krigen kan have bragt en Del, som hidtil ikke stod klart og sikkert i national Henseende, til nu i fuld Alvor at vælge Danmark. Men det Tal, vi alt i alt tør regne med, paa Folk, der af ærlig Overbevisning er fast placeret paa den danske Linie, udgør utvivlsomt et beskedent Tal i Forhold til den samlede indfødte Befolkningsmængde paa godt 300 000.

Jeg skal vel vogte mig for en Insinuation om, at alt er Konjunktur i den Afgørelse, som et stort Antal af Sydslesvigere træffer i denne Tid; men jeg føjer til, at det efter min Mening er urimeligt at sige, at tro paa eller at propagandere for, at Dagens Situation overhovedet ingen Indflydelse har paa Afgørelsen. Jeg er nødt til aabent at sige, at jeg savner en acceptabel Forklaring paa den pludselige Bølge af Danskhed, vi har, ud over det trofaste lille danske Mindretal. Vi har aldrig før mærket Udslag af denne Trang, vi har tværtimod ofte mødt aktiv Holdning mod Danmark. Vi har endvidere at regne med den stærke nazistiske Linie, der i hvert Fald indtil Krigen prægede store Dele af Landsdelen og dens Befolkning.

Det synes derfor efter vor Mening indlysende rigtigt, at Danmark ikke blot for Princippet Skyld, men ogsaa for sin egen Sikkerhed maa indtage en afventende Holdning. Vi maa se, hvor meget holdbart der er i Bevægelsen, og hvor meget der er dikteret af Ønsket om for enhver Pris i hvert Fald en Tid fremover at komme bort fra Preussen eller Tyskland i det hele taget, med de enorme Vanskeligheder og vældige Byrder alle ved Landet skal bære i den kommende Tid. Historien har, mig bekendt, ikke eet Tilfælde paa en saa pludselig national Omstilling. En stor Del af de paagældende Mennesker siger ganske aabenhjertigt: Vi er ikke Danske, men vi vil prøve paa at blive det. Ingen kan eller bør laste dem herfor, men hvilken ansvarlig Politiker, end-sige Statsmand tør paa et saa løst og usikkert Grundlag engagere Danmark i et Spil, der paa et givet Tidspunkt kan blive rygende farligt?

Vi er endvidere af den sikre Overbevisning, at Fastsættelsen af en paa dansk statsligt Initiativ bestemt Termin for en Afstemning, ikke mindst fordi Grundlaget er saa usikkert, vil i den paagældende Periode give en Tilstand af permanent Uro